

Modrost v pregovorih domačih in tujih

Peti, petje.

Boljše peti ko kleti.
 Poj, pa dolgih ne; dolga pesem se upre.
 Sam peti in sam mlatiti, je kmalu dolgočasno.
 Iz lakote ali iz obilnosti peti, je dvoje.
 Marsikdo poje, ki mu je pri srcu hudó.
 Ta je moj, ki mojo pesem poje.
 Vsak ptič poje, kakor mu je kljun zrasel.
 Šiba novo mašo poje.
 Kjer veliko pojó, malo mislijo.
 V družbi lahko vsi hkrati pojó, govoré pa ne.
 Vse pesmi se ne spojó do konca.
 Kdor ni za petje, je pa morda za žviganje.
 Perje in petje ptiča izdaja.
 Po petju se ptič spozna.
 Lepo petje s srca prah obriše.
 Lepo petje ptiča v letu ustavi.
 Lepo petje kačo ukroti.
 Petje lakoto prežene, pa le za kratek čas.
 Lepo petje izvabi denar iz žepa.
 Trobentanje in petje grlo suši.
 Kar s petjem pridobiš, spet z grlom zgubiš.

Reki.

Takrat so mi ptičke pele!
 Komu hvalo peti,
 Po ušesih mi poje.
 Kar pravite, lepo poje.
 Šiba (palica) bo pela.
 Huda mi je pela.
 O petelinovem petju.
 Zmiraj eno poje.

Na Gorenjsko!

Ant. Žužek.

(Konec.)

Ko zapustimo ljubko postajo Nomenj, vidimo na levi malo naselje Lepence, na desni pa kmalu nato Bitenjsko polje s cerkvico na samem in vasjo Bitnje. Nato vlak zavije po visokem nasipu na levo čez dokaj visok most — tretji na tej poti — spodaj že precejšnja Sava, in v dveh minutah smo na postaji Bistrica-Bohinjsko jezero. Takoj pri postaji se začneja veliki predor skozi Črno prst. Kaj radi bi se peljali še nekoliko naprej, sko-

zi ogromno luknjo — blizu 8 km je dolga — pa bi se že spet srečali s črnimi Lahi. Zato pa ostanimo rajši v lepi Bohinjski Bistrici. To je središče Bohinja (512 m) s prelepo lego ob nogah po znameniti planinski flori znane Črne prsti (1844 m). Bohinjska Bistrica je cvetoč kraj, šteje blizu 1000 prebivalcev in ima poleg raznih uradov kot tujskoprometni kraj dokaj urejenih hotelov, trgovin itd. Krasen je od tukaj pogled na triglavske snežnike, na Rudnico, Črno prst, Rodico, Bogatin in dr.

Dvoje posebnih znamenitosti čuva Bohinj, ta bajna in iraravnih lepot prepolna dolina: Bohinjsko jezero in slap Savice — bistré hčerke veličastnega Triglava, najvišje in najlepše jugoslovanske gore. Od Bohinjske Bistrice je Bohinjsko jezero (525 m nad morjem) oddaljeno dobro uro hoda. V samem srcu Julijskih Alp leži, v tihi samoti, med navpičnimi stenami gorá ter med zelenimi, poraslimi griči in prostranimi senošetmi. Dolgo je skoro 5 km, široko pa 1 km. Ob južni obali je speljana gladka cesta, ki veže tri glavne jezerske postojanke od vzhoda proti zapadu: Sveti Janez z mično, zelo staro cerkvico nad mostom ob izlivu Savice, s spodnjega konca jezera, s pogledom na Bohinjske planine v ozadju; Sveti Duh s prelepo lego in pogledom na Pršivec (1761 m) leži na sredi južne jezerske obale, in Hotel Zlatorog Slovenskega planinskega društva v Ukanci, na zapadnem koncu Bohinjskega jezera, kjer priobtni Savica »hči kraljeva« izpod slapa iz štene Komarče. Do sem je iz Bohinjske Bistrice dobri dve uri hoje. Nepopisno lep je divni izvir Save — slap Savice. Šestdeset metrov visoko pada silno vodovje z gromovitim, oglušujočim padcem. Ta slap je opeval Prešeren v »Krstu pri Savici«, tu se je vnela pevka žilica Vodniku ki je župnikoval in pisal svoj znani življenjepis »v Gorjušah v Bohinjskih gorah«. Od hotela Zlatorog do slapa vodi lepa pot uro hoda po travnikih in gozdovih ob Savici navzgor.

Čujmo zdaj še, kaj nam pripoveduje o Bohinju v minulih časih znameniti pisatelj Janez Mencinger, ki je bil rojen leta 1858 na Brodu v Bohinju: »Bohinjska deželica je bila na vse strani zaprta občevarjanju z rojaki na širnem polju, ob prometnih cestah ali v mestih in tako zaprta vsakemu omikajočemu stranskemu vplivu. Hiše so bile vse vprek lesene, nizke z majhnimi okni in vse zakajene, ker niso imele dimnikov. V dolgih zimskih večerih so skupno sobo razsvetljevale zgolj

treske na levi; a v skupni sobi se je hkratu predlo in tkalo, tesalo in strugalo, plesalo in molilo. Rod za rodom je nosil obleko istega kroja in šiva in iz istega domačega blaga. Kmetovalo, planšarilo, sirilo, lesarilo in rudarilo se je vedno neumorno, toda vek za vekom po istem starem načinu in z vedno enakim orodjem, brez vse želje ali potrebe napredka. Nihče ni poznal šole; knjiga ni prišla pod kmetiško streho. Vendar so bili tedanji rodovi srečni, ker so imeli čisto malo potrebščin, katerim so lahko zadoščali doma po priposestovanih običajih; in zadovoljni so bili tudi sami s seboj in med seboj. Kaj nenavadnega, dramečega ali pretresujočega se v Bohinju ni zgodilo; tam niso videli ne bajevnih pesjanov ne Turkov ne beneških vojnih čet in sploh nobenih vojakov; a vse domače življenje se je snovalo redno in enakomerno po starih šegah in navadah.

Tako je bilo v Bohinjski dolini pred sto in sto leti: Bohinj je bil za širše množice popolnoma nepristopen. A napočilo je 20. stoletje in v Bohinju so pričeli vrtati hribe in graditi drzne mostove. Zapiskal je vlak po tihi dolini in šinil skozi Črno prst na solnčni jug. Tedaj so zaživeli tudi Bohinjci novo, povsem drugo življenje...

Drobiž.

Žalostna dogodba. Angleški tovorni parnik »Manchester Producer« je nedavno na odprtem morju dohitelo silovito neurje, ki je zahtevalo za žrtev vseh njegov tovor: 300 volov, ukrcanih za prevoz iz Halifaxa v neko severno angleško пристanišče. Nevihita je zajela ladjo kmalu potem, ko je zapustila pristanišče in zaplula na odprto morje. Valovi so se poigravali z njo kakor z orehovo lupino. Posadki, ki je pretiela smrtna nevarnost, ni preostajalo nič drugega, nego da je sklenila pometati z ladje ves tovor, predvsem torej vseh 300 glav živine. To se je zgodilo in kapitan barke je po rešitvi opisal časnikarjem to žalostno dogodbo takole: Burja je tulila kakor zgubljena duša in valovi so se dvigali kakor cela pogorja. Bilo je enostavno nemogoče stopiti na krov, n živali, ki so že dolgo bile gladne in žejne, so žalostno mukale v svojih stajah. Hoteli smo zaokreniti ladjo, da se vrnemo proti Halifaxu — toda v tem je ravno nastopila usodna neizgoda: pri zaokretu se je zlomil vijak. Valovi so nas začeli neusmiljeno tirati sem in tja in položaj je zahteval, da tovor 300 volov, žrtvujemo morju. Začeli smo jih torej goniti iz staj na krov. Toda nesrečne živali so morale slutiti svojo usodo, ker so se neverjetno uporno branile pohoda v smrt ter se za-

ganjale nazaj v stajo, četudi smo jim moleli vile in drugo orodje nasproti. Končno smo jih iztirali na krov, kjer so jih pljuskoma odnašali divji valovi — in mi smo morali trpko gledati, kako so se uboge žrtve borile s smrtjo.

Moč živali. Potovalec Alexander je opazil na svojem potovanju po Sev. Ameriki na obali pri ustju reke Savannah velikega orla, ki je meril z razpetimi perutnicami nad 2 m. Orel se je spustil nad školjko (ostrea virginica) izredne velikosti v trenutku, ko se je odprla. Toda v istem hipu, ko je hotel orel iztrgati ven sočno meso, se je školjka zaprla in stisnila orlu kremplje s tako silo, da je bil kar prikovan k težki školjki. Prav nič mu ni pomagala njegova silna moč in prhutanje s krili. Pri naslednji plimi bi bil najbrže tudi utonil, da ga ni oprostil potovalec Alexander s tem, da je razbil školjko.

Mladenič iz bronaste dobe. V grofiji Pembroke v Walesu (Velika Britanija) so razmetavali grič poln grobov in so dobili tam posode z deloma ožganimi človeškimi kostmi. Poslali so jih znamenemu londonskemu raziskovalcu prof. Keithu. Pravi, da so posode stare nad tri tisoč let. Med ostanki so tudi zobje mladeniča, kojega starost ceni profesor po kronah na zobeh na dvanajst let. Me človeškimi kostmi so dobili tudi čekan divjega prešiča, ki je gotovo le slučajno zašel zraven. Prišli so tudi do majhnega prostora, ki je bil z mrtvaškim kamenom pokrit; na kamen je pa urezala spretna roka risbe, da takih iz te dobe doslej še niso našli.

Rešitve v 9. številci:

Skrivnostni obroči.

Rešitev: Skupine naj se vzamejo po abecednem redu in dobimo:

V kupi se jih je več utopilo, kakor v v morju potonilo.

Računska naloga.

Rimske številke IV, IX, XIX, XL, XC, CD.

Številnica.

Mladost je norost, čez jarek skače, kjer je most.

Ključ: Lakomnost, dračje, zel.

